

razvoj s finančnimi instrumenti ESIS

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo

Finančni instrumenti

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo, so trajnosten in učinkovit način vlaganja v rast in razvoj posameznikov in podjetij v sektorju ribištva in akvakulture in podpore Integrirani pomorski politiki. Podpirajo lahko širok nabor razvojnih ciljev v korist širokega kroga prejemnikov z možnostjo ponovne uporabe sredstev za nadaljnje naložbe.

Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR), eden od Evropskih strukturnih in investicijskih skladov, podpira izvajanje preoblikovane Skupne ribiške politike (SRP) in Integrirane pomorske politike EU.

V obdobju 2014–2020 znaša skupni proračun ESPR 6 milijard evrov. Ta podpora je namenjena ribištvu (vključno z zbiranjem podatkov in nadzorom), akvakulturi in predelavi kot tudi trajnostnemu razvoju območij z ribištvom in akvakulturo ter uresničevanju Integrirane pomorske politike.

Podpora ESPR se lahko zagotavlja z nepovratnimi sredstvi, vse bolj pa tudi s finančnimi instrumenti.

V obdobju 2007–2013 z izjemo nekaterih držav članic (vključno z Latvijo in Nizozemsko) raba finančnih instrumentov v okviru takratnega Evropskega sklada za ribištvo ni bila zelo razširjena.

Finančni instrumenti

- naj bi se poplačali,
- krožijo, tj. sredstva se povrnejo in so ponovno uporabljena na istem območju,
- so primerni za finančno vzdržne projekte, tj. za take, ki lahko ustvarijo dovolj prihodkov ali prihrankov za vračilo prejete podpore,
- so zasnovani tako, da privabljajo sovlaganja iz drugih virov, vključno z zasebnimi naložbami, in s tem večajo zneske sredstev, ki so na voljo v določenih sektorjih/območjih, kjer so težave z dostopom do financiranja,
- so lahko v obliki posojil, jamstev ali lastniškega kapitala,
- lahko prispevajo k razvoju trga in s tem podpirajo razvoj ponudbe,
- se lahko dopolnjujejo z nepovratnimi sredstvi in
- so lahko upravljani s strani nacionalnih ali regionalnih bank, mednarodnih organizacij, kot sta Evropska investicijska banka ali Evropski investicijski sklad, finančnih posrednikov in (samo za posojila in jamstva) organov upravljanja.

V obdobju 2014–2020 je glede na prepoznane prednosti raba finančnih instrumentov razširjena na **vse tematske cilje** in pričakuje se, da se bo z izboljšanimi in prožnejšimi možnostmi za izvajanje še okrepila.

Finančni instrumenti, sofinancirani s strani Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo, lahko **podpirajo prednostne naložbe, določene v operativnih programih ESPR** držav članic. Finančni instrumenti, ki jih financira ESPR, lahko podpirajo večino ukrepov v okviru ESPR, pod pogojem, da rešujejo **prepoznano vrzel na trgu**, tj. na področjih, kjer banke niso pripravljene posojati in/ali kjer zasebni sektor ni pripravljen vlagati.

Finančni instrumenti lahko torej prispevajo k doseganju naslednjih ciljev ESPR:

- spodbujanje konkurenčnega, okoljsko trajnostnega, ekonomsko vzdržnega ter družbeno odgovornega ribištva in akvakulture,
- pospeševanje izvajanja SRP,
- spodbujanje uravnoveženega in vključujočega ozemeljskega razvoja ribiških območij in območij akvakulture in
- pospeševanje razvoja in izvajanja CPP Unije z dopolnjevanjem kohezijske politike in SRP.

Finančni instrumenti so na voljo različnim vrstam prejemnikov v sektorju ribištva in akvakulture, ki se lotevajo dobičkonosnih projektov. V sektorju predelave lahko podjetja, ki niso MSP, pridobijo podporo samo preko finančnih instrumentov. Glede na to, da je ESPR relativno majhen, je smiselno preizkušati tudi sinergije z drugimi finančnimi instrumenti, ki jih že nudijo ESRR, ESS ali EKSRP, ali pa jih bodo v obdobju 2014–2020 šele vzpostavili.

S podporo ESPR se lahko izvaja širok nabor finančnih instrumentov

- **Posojila**, ki so predvidena tam, kjer poslovnih (npr. bančnih) sploh ni, ali pa se jih ponudi pod bolj ugodnimi pogoji kot poslovna (npr. z nižjimi obrestmi, daljšimi odplačilnimi dobami ali z manjšimi zavarovanji). Posojila bi lahko na primer pomagala ribičem in njihovim družinam diverzificirati vire prihodkov z razvojem dejavnosti, kot je ribiški turizem ali s hrano povezana dejavnost, kot so restavracije, povezane z glavno ribiško dejavnostjo, podpirala zagonska podjetja mladih ribičev za nakup prvega ribiškega plovila ali naložbe na krovu, namenjene izboljšanju energetske učinkovitosti ribiških plovil.
- **Mikrokrediti**, ki so manjša posojila posameznikom brez dostopa do finančnih storitev, pogosto za krajša časovna obdobja, brez ali z zelo nizkim zavarovanjem, kot so na primer posojila ribičem za nakup selektivnejšega ribiškega orodja za večjo dodano vrednost ali kakovost ulovljenih rib ali za projekte v okviru strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost.

- **Jamstva**, ki posojilodajalcu zagotavljajo, da bo njegov kapital poplačan, če posojilojemalec zamudi s plačilom posojila. To bi lahko omogočilo dostop do poslovnih posojil za naložbe, ki bi jih posojilodajalci sicer ocenili kot preveč tvegane, kot so inovativni projekti v sektorju predelave ali akvakulture ali v povezavi z ohranjanjem morskih bioloških virov.
- **Lastniški kapital**, kjer je kapital vložen v zameno za popolno ali delno lastništvo podjetja; vlagatelj kapitala lahko delno prevzame upravljanje podjetja in je udeležen pri dobičku podjetja. Lastniški kapital je lahko vložen v različnih življenjskih fazah podjetij, vendar je lastniški kapital z javnim jamstvom najpogosteje uporabljen kot zgodnji kapital za semensko ali zagonsko financiranje. Vračilo je odvisno od rasti in dobičkonosnosti podjetja. Povrne se, ko vlagatelj proda svoj delež podjetja drugemu vlagatelju (izstop) ali s prvo javno ponudbo (IPO). Lastniški kapital je primernejši za podjetja z večjimi tveganji in potencialno višjo rastjo, na primer tista, ki preizkušajo inovativne trajnostne tehnologije v sektorjih akvakulture ali predelave.

Finančne instrumente je mogoče koristiti tudi v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi in drugimi oblikami podpore. Kot predpogoj za privabljanje investicijskih skladov je pogosto potrebno izboljšati pripravljenost za naložbe. Preko ESPR se lahko zagotovi brezplačno svetovanje in druge vrste podpore.

Finančni instrumenti, ki jih sofinancira ESPR, lahko dolgoročno prispevajo k razvoju in diverzifikaciji sektorja in naložb vanj, tako da podpirajo dejavnosti na področjih, kjer je obseg naložb majhen, in spodbujajo razvoj komercialno donosnih projektov ter s tem odpirajo nove tržne priložnosti. Ustvarjajo lahko priložnosti za vlagatelje in finančne posrednike. Dostop do financiranja je za podjetja v sektorju ribištva in akvakulture navadno drag in težaven. V mnogih državah članicah banke in druge finančne institucije sektorja dojemajo kot visoko tveganje v smislu dajanja posojil in dostopa do kreditov. Z udeležbo javnega sektorja preko finančnih instrumentov in s tem povezano delitvijo tveganj pa lahko postanejo nekateri projekti privlačne naložbe.

Dodatne informacije

ESPR: Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 2328/2003, (ES) št. 861/2006, (ES) št. 1198/2006 in (ES) št. 791/2007 in Uredbe (EU) št. 1255/2011 Evropskega parlamenta in Sveta OJ L 149 z dne 20. maja 2014.

Priročnik za organe upravljanja o finančnih instrumentih v programih ESIS:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

O metodologiji predhodnega vrednotenja za finančne instrumente:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Spletna stran 'fi-compass', platforma za svetovalne storitve o finančnih instrumentih v okviru ESIS:

<http://www.fi-compass.eu/>

Uredba o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in uredbe drugih Evropskih strukturnih in investicijskih skladov, vključno z izvedbenimi in delegiranimi akti:

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_sl.htm

O pravilih državnih pomoči za ribištvo in akvakulturo:

http://ec.europa.eu/fisheries/state_aid/index_sl.htm

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg